

Nr 147.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv; given Stockholms slott den 24 februari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att biträffa de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler följande frågor om avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv efter vissa personer och anför därvid:

1:o.

Rätten till arv efter förre hemmansägaren Gustaf Erik Pettersson från Rasbo socken. Den 24 april 1931 avled förre hemmansägaren Gustaf Erik Pettersson från Hammarby i Rasbo socken av Uppsala län utan att, såvitt

en den 16 maj samma år efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 14,074 kronor 19 öre. Bland avgående poster funnos i bouppteckningen upptagna *dels* en skuld till Petterssons hushållerska Josefina Augusta Karlsson för lön under de tio sista åren av Petterssons levnad, beräknad efter 40 kronor för månad till sammanlagt 4,800 kronor, *dels ock* ett belopp av 1,690 kronor utgörande beräknat uppfostringsbidrag till Josefina Augusta Karlssons den 29 september 1917 utom äktenskapet födda dotter Elsa Anna Augusta Karlsson, till vilken Pettersson skriftligen erkänt sig vara fader.

Med utlåtande den 14 juli 1932 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Uppsala län ingiven och av länsstyrelsen med eget yttrande den 23 februari 1932 till kammaradvokatfiskalsämbetet översänd skrift, däri Josefina Augusta Karlsson i egenskap av förmyndare för Elsa Anna Augusta Karlsson anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till kvarlåtenskapen efter Pettersson måtte avstås till förmån för Elsa Anna Augusta Karlsson.

Vid förhör inför vederbörande landsfiskal har Josefina Augusta Karlsson, enligt vad ett till länsstyrelsen av landsfiskalen ingivet förhørsprotokoll utvisar, för landsfiskalen uppgivit bland annat följande.

Josefina Augusta Karlsson hade den 2 maj 1916 tillträtt anställningen såsom hushållerska hos Pettersson samt därefter kvarstannat i tjänsten utan avbrott till Petterssons död. Under hela sin anställningstid hade hon icke erhållit någon kontant lön. Efter Petterssons död hade hon och dottern fått kvarbo i hemmet till i oktober 1931. Vid tidpunkten för avflyttningen hade hon varit fullständigt utblottad och hon och dottern för sitt uppehälle helt beroende av det understöd för dottern, vilket sedan maj 1931 utbetalats med 30 kronor i månaden. Då dottern vore välartad, villig och arbetsam, hade Josefina Augusta Karlsson ansett sig böra göra framställning om att behållningen i boet efter Pettersson måtte helt avstås till dottrens förmån, för att dottern skulle kunna beredas tillfälle att utbilda sig i något yrke.

Länsstyrelsen i Uppsala län har tillstyrkt bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört i huvudsak följande.

Av utredningen i ärendet framginge, att Josefina Augusta Karlsson hos boet efter Pettersson ägde en lönefordran å 4,800 kronor samt att till Elsa Anna Augusta Karlsson skulle av tillgångarna i boet utgå såsom uppfostringsbidrag livränta med 32 kronor 50 öre för månad till och med den 28 september 1935. Med hänsyn härtill ansåge sig ämbetet icke kunna tillstyrka avstående av kvarlåtenskapen i dess helhet till Elsa Anna Augusta Karlsson. Då Elsa Anna Augusta Karlsson emellertid måste anses hava stått Pettersson nära, syntes enligt ämbetets förmenande skäl tala för att ett belopp, motsvarande hälften av kvarlåtenskapen, efterskänktes till hennes förmån.

*Departements-
chefen.*

I likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet anser jag skäligt, att hälften av behållningen i boet efter Pettersson avstås till förmån för Elsa Anna

Augusta Karlsson. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att hälften av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter förre hemmansägaren Gustaf Erik Pettersson från Hammarby i Rasbo socken av Uppsala län må avstås till förmån för hushållerskan Josefina Augusta Karlssons omyndiga dotter Elsa Anna Augusta Karlsson.

2:o.

Rätten till arv efter Anna Jönsson från Tottarps socken. Den 16 juli 1931 avled Anna Jönsson från nr 8 Kabbarp i Tottarps socken av Malmöhus län utan att, såvitt en efter henne den 19 oktober samma år upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet uppgick enligt bouppteckningen till 3,323 kronor 25 öre. Bland tillgångarna hade därvid upptagits en fjärdedel av lägenheten Kabbarp 8⁶⁵ om fyra kappland till ett värde av 1,900 kronor, beräknat efter taxeringsvärdet å hela lägenheten, vilket utgjorde 7,600 kronor.

Återstående tre fjärdedelar av lägenheten äges av Anna Jönssons sväger, målarmästaren Johan Forslund.

Genom beslut den 8 januari 1932 förordnade Kungl. Maj:t, att den del av lägenheten, som tillhört Anna Jönsson, skulle genom länsstyrelsens i Malmöhus län försorg utbjudas till försäljning å offentlig auktion. Sedan dylik auktion den 12 februari 1932 hållits samt länsstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnat protokoll över auktionen, enligt vilket högsta köpeanbudet å lägenhetsdelen — avgivet av förenämnde Forslund — utgjort 200 kronor, fann Kungl. Maj:t genom beslut den 29 april 1932 icke skäl godkänna ifrågavarande köpeanbud.

Sedermera har länsstyrelsen i Malmöhus län med skrivelse den 13 maj 1932 överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri bemälde Forslund anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Anna Jönsson måtte avstås till förmån för sökanden, och har sökanden till stöd för ansökningen anfört bland annat följande.

Sökanden hade jämte sin numera avlidna hustru sedan mera än trettio år tillbaka dagligen umgåtts med Anna Jönsson. Under de senare åren hade de tillsammans bebott den omförmälda lägenheten. De tre fjärdedelar av lägenheten, som ägdes av sökanden, vore jämte lösören till ett obetydligt värde sökandens enda tillgångar. Under den tid, som sökanden och Anna Jönsson gemensamt ägt lägenheten, hade sökanden underhållit densamma i dess helhet utan att därför betinga sig någon som helst ersättning av Anna Jönsson. Då det av sökanden vid auktionen å den allmänna arvsfonden tillfallna lägenhetsdelen avgivna anbudet icke godkänkts och då sökanden icke ägde medel att erlagga högre pris för lägenhetsdelen, syntes sökanden fara föreligga för att hela lägenheten jäm-

likt lagen om samäganderätt komme att försäljas, vilket kunde medföra, att sökanden berövades sin huvudsakliga tillgång.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har den 4 juni 1932 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid överlämnat ett från landsfiskalen i Arlövs distrikt inhämtat yttrande. Av detta yttrande framgår följande.

Forslund, som vore född den 31 maj 1866, ägde icke andra tillgångar än lösören till ett värde av 300 kronor samt tre fjärdedelar av den omförmälda lägenheten. Lägenheten i dess helhet kunde icke saluvärderas till högre belopp än 5,000 kronor, enär byggnaderna å densamma vore gamla och dåligt underhållna. Forslunds enda inkomst utgjordes av vad han kunde förtjäna å smärre målningsarbeten och uppginge till mellan 600 och 700 kronor om året. På grund av sina ringa inkomster vore Forslund efter hustruns död nödsakad att på egen hand sköta sitt hushåll.

För egen del har länsstyrelsen hemställt, att ansökningen måtte allenast på det sätt bifallas, att sökanden mot erläggande av enligt omförmälda köpeanbud erbjudna 200 kronor berättigades bekomma den allmänna arvsfonden tillfallna fastighetsdelen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som den 12 juli 1932 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att ämbetet, enär sökanden måste anses hava stått Anna Jönsson nära, med hänsyn till avfattningen av stadgandet i 5 kap. 3 § lagen den 8 juni 1928 om arv ävensom till vad i ärendet blivit upplyst tillstyrkte bifall till framställningen i dess helhet.

Departements-
chefen.

I likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet anser jag de i ärendet föreliggande omständigheterna tala för bifall till ansökningen. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Anna Jönsson från nr 8 Kabbarp i Tottarps socken av Malmöhus län må avstås till målarmästaren Johan Forslund.

3:o.

Rätten till arv efter änkan Anna Olsson från Sunne socken. Genom ett den 10 juni 1922 upprättat testamente förordnade skräddaren Johan Ludvig Olsson från Sätter i Sunne socken av Värmlands län och hans hustru Anna Olsson, född Andersson, att den av dem, som överlevde den andra, skulle med full äganderätt bekomma alla boets tillgångar. Vittnesförhör rörande testamentet ägde rum inför Fryksdals härads nedre tingslags häradsrätt den 6 september 1922.

Den 31 maj 1927 avled mannen Olsson efterlämnande såsom arvingar hustrun samt tre systrar. Bland tillgångarna i boet efter honom ingick lägenheten Enkullen nr. 1 (Sätter 1te) i Sunne socken, vilken lägenhet

upptogs till sitt dåvarande taxeringsvärde 1,200 kronor och angavs hava tillhört mannen Olsson före hans äktenskap med Anna Olsson.

Anna Olsson avled den 19 oktober 1931 utan att efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet uppgick enligt den efter henne upprättade bouppteckningen till 1,277 kronor 21 öre, däri inberäknat taxeringsvärdet av den omförmälda lägenheten, nu angivet till 1,000 kronor.

Med utlåtande den 12 maj 1932 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Värmlands län ingiven och av länsstyrelsen med eget yttrande den 26 april 1932 till kammaradvokatfiskalsämbetet översänd skrift, däri Johan Ludvig Olssons förenämnda tre systrar, änkan Kristina Gustafsson och änkan Augusta Rehnström, båda i Stockholm, samt frånskilda hustrun Emma Åkerlund i Saltsjöbaden anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Anna Olsson måtte avstås till sökandenas förmån. Till stöd för ansökningen hava sökandena framhållit, att deras ekonomiska ställning vore synnerligen svag samt att tillgångarna efter Anna Olsson till övervägande delen medförts i boet av Johan Ludvig Olsson; och hava sökandena vid ansökningen fogat ett av åtskilliga grannar till makarna Olsson avgivet intyg, vars innehåll bestyrker sökandenas sistberörda uppgift.

Länsstyrelsen i Värmlands län, som vid sitt utlåtande fogat dels ett av landsfiskalen i Värmlands-Sunne distrikt i ärendet avgivet yttrande, dels ock av vederbörande polismyndigheter i Stockholm och Saltsjöbaden verkställd utredning rörande sökandenas ekonomiska ställning, av vilken utredning framginge, att samtliga sökande levde i små ekonomiska omständigheter, har för egen del tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har hemställt, att framställningen, då sökandena icke vore skyldemän till Anna Olsson eller på något sätt styrkt, att de eljest stått henne nära, icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sedan Kungl. Maj:t genom särskilda remisser anmodat dels överstätt-hållarämbetet att beträffande Kristina Gustafsson och Augusta Rehnström dels ock länsstyrelsen i Stockholms län att i fråga om Emma Åkerlund verkställa utredning, huruvida nämnda personer, på sätt i 5 kap. 3 § lagen den 8 juni 1928 om arv sägs, stått Anna Olsson nära, har överstätt-hållarämbetet med skrivelse den 20 juni 1932 och länsstyrelsen med skrivelse den 20 juli samma år överlämnat av polismyndigheterna i Stockholm respektive Saltsjöbaden upprättade polisrapporter, innefattande utredning i angivna hänseende.

Av utredningen inhämtas, att sökandena vid polisförhör uppgivit bland annat följande. Den i behållningen i boet efter Anna Olsson ingående lägenheten hade tillhört sökandenas föräldrar. Då deras fader avlidit, hade sökandena kommit överens om att avstå sin del av arvet efter honom till förmån för brodern Johan Ludvig Olsson mot att denne toge vård om modern, så länge hon levde. Efter moderns död hade sökandena ej

heller gjort några anspråk på arv efter henne. Redan under mannen Olssons livstid hade både Kristina Gustafsson och Augusta Rehnström sänt makarna Olsson såväl mindre penningbelopp som ock matvaror samt en eller annan klädespersedel, men särskilt efter mannens död hade de lämnat Anna Olsson bistånd på nu nämnt sätt. Emma Åkerlund hade dels brevledes och dels genom besök hos makarna Olsson uppehållit förbindelse med dessa. Efter Olssons död hade hon brevledes stått i förbindelse med Anna Olsson. Något ekonomiskt bistånd hade Emma Åkerlund icke kunnat lämna Anna Olsson, enär Emma Åkerlund själv levde under brydsamma ekonomiska förhållanden.

*Departements-
chefen.*

Av den i ärendet förebragta utredningen torde framgå, att sökandena stått Anna Olsson nära och sålunda uppfylla i 5 kap. 3 § arvslagen uppställd förutsättning för avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv. Med hänsyn härtill och då den av Anna Olsson efterlämnade egendomen till övervägande del synes hava medförts i boet av Johan Ludvig Olsson, finner jag skäligt, att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Anna Olsson avstås till sökandena. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter änkan Anna Olsson från Sätter i Sunne socken av Värmlands län må avstås till förmån för Kristina Gustafsson, Augusta Rehnström och Emma Åkerlund.

4:o.

Rätten till arv efter grovarbetaren Frans August Ohlsson från Torshälla socken. Den 11 december 1931 avled grovarbetaren Frans August Ohlsson från Mälarbaden i Torshälla socken av Södermanlands län utan att, såvitt en efter honom den 26 april 1932 upprättad bouppteckning med därtill den 16 januari 1933 gjorda tillägg utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 7,812 kronor 73 öre.

Med utlåtande den 7 februari 1933 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Södermanlands län ingiven och av länsstyrelsen med eget yttrande den 22 juli 1932 till kammaradvokatfiskalsämbetet översänd skrift, däri chauffören August Walfrid Johansson anhållit om efterskänkande till hans förmån av allmänna arvsfondens rätt till kvarlätenskapen efter Ohlsson. Till stöd för ansökningen har sökanden — med förmålan att han vore son utom äkten-skapet till Ohlsson — överlämnat intyg från fyra personer, av vilka intyg framginge, att Ohlsson vid flera tillfällen uttalat, att kvarlätenskapen efter honom skulle tillfalla sökanden.

Länsstyrelsen i Södermanlands län, som vid sitt yttrande fogat en av landsfiskalen i Västerrekarne distrikt i ärendet verkställd utredning, vilken i allt väsentligt bekräftat vad sökanden anfört till stöd för sin ansökan, har tillstyrkt bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har jämte sitt utlåtande överlämnat dels styrkt avskrift av Oppunda häradsrätts utslag den 31 oktober 1892 i mål mot Frans August Ohlsson angående barnuppfostringsbidrag, av vilket utslag inhämtas, att Ohlsson inför rätten erkänt sig vara fader till sökanden samt förpliktats att till dennes underhåll utgiva visst bidrag, dels ock av polismyndigheten i Stockholm verkställd utredning rörande sökandens levnadsförhållanden och ekonomiska ställning. Av utredningen framginge i huvudsak följande.

August Walfrid Johansson vore född den 29 oktober 1891 och gift sedan år 1915 samt hade i äktenskapet två söner, födda år 1915 och år 1919. Han vore anställd som privatchaufför och portvakt hos fru Anna Mårtensson i huset nr 9 vid Karlavägen i Stockholm mot en avlöning av 250 kronor i månaden jämte fri bostad. Äldste sonen innehade förvärvsarbete och förtjänade härå 140 kronor i månaden. Johansson ägde icke sparade medel, och han och hans hustru hade icke andra inkomster än de uppgivna, varför han vore i stort behov av arvet efter fadern.

För egen del har kammaradvokatfiskalsämbetet — under framhållande, bland annat, av att Frans August Ohlssons avsikt syntes hava varit, att sökanden skulle erhålla all hans kvarlåtenskap — tillstyrkt bifall till framställningen.

På grund av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter grovarbetaren Frans August Ohlsson från MälARBADEN i Tors-
hälla socken av Södermanlands län må avstås till
August Walfrid Johansson.

Vad föredragande departementschefen ovan under punkterna 1:o—4:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Elis Lindahl.